

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio I. Quid sit, & quotuplex Rescriptum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

2. Constitutio exequens aliam ab ipsius Condentis Superiore editam similiter, ligat aequaliter, tam Condentem, quam ipsi Subditos. *Ciratus Canon* huic Constitutionis generi accommodari potest.

3. Constitutio novum Jus condens circa res nondum præceptas, nec vetitas, ligat aequaliter Conditoris Subditos; sed cum sibi Legem imponere non possit, cum careat Jurisdictione in se ipsum, Condens in illâ non comprehenditur, eodem salem modo, quo sibi Subditi, cum isti ex iustitiâ illam teneantur servare, ille verò tantum ex honestate, imò nec ad istud quoad pœnas obligatur.

4. Prælati Inferiores nedum tenentur Superiorum Leges servare, sed etiam invigilare, ut à suis Subditis custodiantur, cum ad hoc aliis partim præfiantur, undè duplici vinculo tenentur.

Ex his Notatis sequitur, quòd pro *Regulâ* aliud, hæc in re, dari nequit, nisi quòd *Lex Omnes sibi Subditos aequaliter ligat, pro qualitate Personarum Rerumque, circa quas versatur: eoque modo explicandum* Cap. 1. de *Constitutionibus, Canonum Statuta ab Omnibus custodiantur, & nemo in Actionibus, vel Judiciis Ecclesiasticis suo sensu, sed eorum auctoritate ducatur.*

Nec refert, quòd indistinctè loquatur; nam locutiones generales pro subjectâ materiâ, illiusque exigentiâ, interpretandæ sunt, undè, etsi Judices omnes juxta Leges judicare teneantur, permittitur Majoribus Magistratibus ex circumstantiis à Legibus recedere, non item Minoribus. *GONZALES in hoc Cap. 23. versus finem.* Id infert ex *Authenticâ Hodiè. C. de Judic.*

TITULUS X.

DE RESCRIPTIS.

CAPUT I.

Continens Regulas sive Decisiones à Jure propriis verbis desumptas.

Rescripti nomine intelligitur Speciale quoddam Mandatum, quod à Principe impetratur, seu ad Judices obtinendos pro finiendis Litibus, seu ad Beneficium aut Gratiam quamcumque consequendam: *Prius* appellatur Rescriptum Justitiæ; *Posterius*, Rescriptum Gratiæ.

De Rescriptis Pœnitentiariæ Romanæ, vide *Bullam LIII. PIL. IV. In sublimi.* anni 1562. *Bullarii Tom. II. p. 69.*

Hic porro præcipuè agimus de Rescriptis, quæ à Sede Apostolicâ, sive à Romano Pontifice emanant, quorum frequens in Galliâ usus, sive cum appellatur à Sententiis Ordinarium, sive cum impetrantur Dispensationes, Absolutiones, & aliæ Gratiæ obtinentur.

Rescripti Exemplar Epistola JOANNIS VIII. 122. *Tom. IX. Conc. pag. 90.* Multis autem nominibus hæc Rescripta solent in Jure appellari, aliquandò enim simpliciter dicuntur *Litteræ Apostolicæ*, aliquandò, *Mandata, Commissiones, Decreta, Litteræ Justitiæ, Beneficia Gratiæ &c.* In quibus omnibus, hæc potissimum spectari possunt, scilicet Narratio eorum, quæ petuntur, ut vera sit Forma Mandati, quæ Gratiâ vel Judices concedit, & ejusdem Executio quâ ratione fieri debeat.

SECTIO I.

Quid sit, & Quotuplex Rescriptum?

I. **U**bi certum nihil expressum est, nihil certum indè Papa potest respondere. *De Sponsalibus Cap. de Muliere. LIB. IV. DECR. TIT. I. Cap. 6. fin.*
II. Rescriptum Gratiæ est, cum gratiose aliquid à

Romano Pontifice conceditur. *In VI. de Rescriptis C. si gratiose. in. LIB. I. TIT. III. Cap. V.*

III. Gratia est, quam super Beneficio à Sede Apostolicâ aliquis impetravit. *ibid. Cap. 7. Gratia. in.*

IV. Litteræ Justitiæ, sunt Litteræ ad Judices datæ. *de Filiis Presbyterorum. Cap. Ex sua. LIB. I. DECR. TIT. XVII. Cap. 9.*

V. Litteræ Apostolicæ Justitiam continent, per quas dati Judices in Causis Personarum, possunt, juxta earum tenorem providè procedere. *EXTRAVANG. JOAN. XXII. De Concessione Præbendæ Cap. Sedes. in fin. TIT. IV. C. 1.*

VI. Litteræ, quæ de simplici Justitiâ formam habent, possunt facillè obtineri. *De Crimine falsi. Cap. accedens LIB. V. DECR. TIT. XX. Cap. 8.*

VII. Papa motu proprio alicui Gratiâ facit, & Gratia hujusmodi de sua merâ liberalitate procedit. *In VI. de Præb. Cap. si motu. LIB. III. TIT. IV. Cap. 23.* Papa ad petitionem alicujus, vel alterius pro eo oblatam, gratiâ facit. *ibid.*

VIII. Litteræ sunt Monitoriæ, Præceptoræ alicui, & Executoriæ, contrâ aliquem, alii directæ *De Rescriptis. Cap. Ex Insinnatione. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 37.*

IX. Speciale Mandatum derogat Generali. *De Rescriptis. Cap. Sicut. C. Pastoralis. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 1. & 14. De Officio Legati. Cap. Studuisti. §. Respondemus. LIB. I. DECR. TIT. XXX. Cap. 2.*

X. Decreti irritantis Forma est, cum in eo apponitur Clausula (*etiam inane Decernentes & irritum*) *Si secus à Quoquam quavis auctoritate contigerit attentari. CLEMENTINARUM de Concessione Præbendæ Cap. unico. in. Colligitur. LIB. I. TIT. III. Cap. un.*

XI. Decretum Conditionale est, cum mandatur aliquid, si res quæpiam fiat. *CLEMENTIN. De Concess. Præb. Cap. un. LIB. III. TIT. III. Cap. unico. Colligitur.*

XII. Decretum Conditionale in eventum duntaxat positæ Conditionum suam sortitur effectum. *ibid.*

XIII. Rescriptum sub Conditione datum, non sortitur effectum usque in Conditionis eventum. *De Rescriptis Cap. Si pro te. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 13.*

XIV. Si pendente Conditione, Alius Gratiâ purè impetret, præferri debet ei, qui positâ Conditione aliâ obtineret. *ibid.*

SECTIO II.

De veritate Narrationis in Rescriptis.

I. **R**escripta, quæ subreptione vel falsis precibus forsitan impetrantur, nullum possunt Supplicantibus ferre remedium. *CAUS. XXV. QUÆST. II. Cap. 16. Dicenti.*

II. Litteræ per malitiam & mendacium obtentæ non valent. *De Rescriptis Cap. Sedes LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 1.*

III. Litteræ per Veri suppressionem, sive tacitâ Veritate, obtentæ, non valent nec conferunt Jurisdictionem. *De Filiis Presbyterorum. Cap. Ad presentiam LIB. I. DECR. TIT. XVII. Cap. 2.*

IV. Subreptio censetur, cum tacitum est, quod, si fuisset expressum, obtineri minimè potuisset. *De Sententiâ & Re Judic. Cap. Cùm inter. §. Cùm constituerit. med. LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 20.*

V. Qui per fraudem vel malitiam, Falsitatem exprimunt, vel supprimunt Veritatem; nullum ex illis Litteris Commodum in suâ Perversitatis pœnam consequuntur. *De Rescriptis. Cap. Super Litteris. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 20.*

VI. Cum aliquis illa expressit, & suppressit, quæ si fuissent tacita, vel expressa, tales Litteras minimè dedissemus; per hoc apparet, ipsum extitisse indignum Gratiâ, quam duxeramus ei ex Benignitate Apostolicâ faciendam. *De Temporibus Ordinat. Cap. Dilectus. fin. in in. LIB. I. TIT. XI. Cap. 15.*

VII. Si